

تحلیل رفتارهای موافق و ضداجتماعی ورزشکاران حرفه‌ای رشته‌های انفرادی و تیمی در اوقات فراغت

ساناز صائب فتوحیه^۱، فرزاد غفوری^۲، کامبیز عبدی^{۳*}

(تاریخ دریافت: ۱۳۹۳/۰۳/۰۹ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۳/۰۷/۲۷)

چکیده

هدف تحقیق حاضر، تحلیل رفتارهای ضداجتماعی ورزشکاران حرفه‌ای رشته‌های انفرادی و تیمی در اوقات فراغت بود. تحقیق حاضر توصیفی، از نظر مسیر اجرا از نوع تحقیقات پیمایشی به شمار می‌آید که به شکل میدانی انجام گرفت. جامعه آماری پژوهش شامل ورزشکاران تیم‌های ملی بوده که تعداد آن‌ها در ۲۳ رشته ورزشی تیمی و انفرادی، ۳۴۰ نفر می‌باشند. نمونه آماری شامل ۱۸۱ نفر طبق جدول مورگان به صورت تصادفی ساده انتخاب گردید. ابزار اندازه‌گیری پژوهش، پرسشنامه محقق ساخت بود که بر اساس شاخص‌های نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران تنظیم گردید. روایی محتوا با استفاده از مدل لاوشی (۱۹۷۵)، توسط گروه متخصصان و کارشناسان ۰/۸۴، گزارش شد. جهت محاسبه پایایی پرسش‌نامه از دو روش آزمون - بازآزمون و پایایی درونی به ترتیب مقادیر ۰/۹۱ و ۰/۸۷ به دست آمد. جهت توصیف داده‌ها از میانگین و انحراف استاندارد استفاده شد. در تحلیل استنباطی داده‌ها از آزمون‌های کلموگروف اسمیرنوف، تست لوین، تحلیل واریانس یک طرفه ANOVA، آزمون تعقیبی Bonferroni، آزمون Fisher's Exact و آزمون t مستقل استفاده گردید. مهمترین نتایج این پژوهش این بود که بین نوع ورزش و رفتارهای ضداجتماعی در اوقات فراغت ورزشکاران رشته‌های تیمی و بین ورزشکاران انفرادی و تیمی در فعالیت‌های ضداجتماعی تفاوت معنی‌داری وجود داشت.

واژگان کلیدی

رفتارهای ضداجتماعی، موافق اجتماع، ورزشکاران ملی، رشته‌های انفرادی و تیمی، اوقات فراغت.

۱. کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز

۲. دانشیار دانشگاه مدیریت ورزشی، علامه طباطبایی

۳. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، دانشگاه فردوسی مشهد (نویسنده مسئول)

مقدمه

اوقات فراغت، زمان بیهوده و بدون حس مسئولیت در زندگی افراد نیست، بلکه بر عکس، در این زمان از انسان انتظار بیشتری می‌رود که احساس مسئولیت کند. حتی در زمانی که انسان به خودش واگذار شده، تصمیم‌گیری به عهده خودش است و می‌تواند آزادانه عمل کند، مسئولیت‌پذیری نسبت به خود، اطرافیان و جامعه اهمیت زیادی دارد (جلالی فراهانی، ۱۳۸۸). تقریباً نصف ساعات روزانه جوانان را اوقات فراغت در بر می‌گیرد (لارسون و ورما، ۱۹۹۹). در طی این زمان آن‌ها می‌توانند به فعالیت‌های مختلفی بپردازند که می‌تواند شامل ورزش‌های انفرادی و تیمی، سرگرمی و ابتکارات، خرید، فعالیت‌های اجتماعی، استفاده از سایت‌ها و شبکه‌های اجتماعی، بیرون رفتن با دوستان باشد. این فعالیت‌هایی که در اوقات فراغت انجام می‌گیرند تنها در صورتی می‌توانند باعث توسعه زمینه‌های مهمی مثل افزایش اعتمادبه‌نفس و عزت‌نفس و ارتباطات اجتماعی گردد که تحت نظر خانواده یا مدرسه باشد (کالدول و اسمیت، ۲۰۰۶ و هانسن و همکاران، ۲۰۰۳). جوانان فرهنگ‌گذران اوقات فراغت را از خانواده‌هایشان و از گروه‌هایی که عضو آن‌ها هستند می‌آموزند (مک‌دونالد و همکاران، ۱۹۴۹). ورزش نوع خاصی از فعالیت جسمانی در اوقات فراغت است که پنجره‌ای با ارزش را به سوی سبک‌های زندگی سالم می‌گشاید (کوکرهام، ۲۰۰۰). البته در اوقات فراغت که ساختار ضعیفی داشته باشند و ناظر بزرگسالی برای کنترل و نظارت بر فعالیت‌ها وجود نداشته باشد اغلب فرصت‌های کمی را برای ایجاد مهارت در افراد به وجود می‌آورد و بیشتر شرکت‌کنندگان در معرض رفتارهای ضد اجتماعی قرار می‌گیرند (آگینو و پترسون، ۱۹۸۹ و ماهونی و همکاران، ۲۰۰۱). فعالیت جسمانی و فعالیت اجتماعی ممکن است شامل شرکت در فعالیت‌های مذهبی و

فعالیت‌های فوق‌برنامه تحصیلی مثل باشگاه‌های ورزشی در مدارس و برنامه‌های موسیقی باشد (دونکن و همکاران، ۲۰۰۲). ورزش علاوه بر فوائد آشکار فیزیولوژیکی، هیجانات، مهارت‌های دانشی مانند اعتمادبه‌نفس، مهارت حل مشکلات را بهبود می‌بخشد این اصلاحات به طور مستقیم بر رفتارهای خطرناک مؤثر بوده و همچنین شاید بر کاهش رفتارهای ضد اجتماعی تأثیر قابل توجهی داشته باشد. پژوهشگران پیشنهاد می‌کنند فعالیت برای جوانان انتخاب شود که مهم‌تر از فعالیت‌هایی باشد که او انجام می‌دهد به این دلیل که فعالیت، مکانیسمی برای برگرداندن توجه جوانان از رفتارهای ضد اجتماعی است (موریس و همکاران، ۲۰۰۳). تحقیقات نشان داده که فعالیت‌های تیمی بیشتر بر مهارت‌های اجتماعی تأکید دارند در حالی که فعالیت‌های انفرادی بیشتر بر توسعه فرصت‌هایی برای تحصیل و ورزش تأکید دارند. برنامه‌هایی که برای جوانان فراهم و طراحی می‌شود بویژه برای جوانانی که گرایش به خودکشی، ترک خانه، بیکاری و... دارند بهتر است که بر توسعه عزت‌نفس و اعتماد به نفس تأکید داشته باشد و برنامه‌هایی که قصدشان افزایش جامعه‌گرایی و شناخت نیاز جوانان است بیشتر در رابطه با گروه‌های اجتماعی می‌باشد. برنامه‌های ورزشی و فعالیت جسمانی ابزار مهمی در توسعه فردی و اجتماعی بوده و همچنین تأثیر مثبتی بر رفتار دارند. اگرچه این برنامه‌ها به تنهایی نمی‌توانند رفتارهای ضد اجتماعی را به طور مستقیم کاهش دهند بلکه آن‌ها باید بعنوان جزئی از استراتژی کاهش یا جلوگیری از رفتارهای ضد اجتماعی باشند و عمل کنند (موریس و همکاران، ۲۰۰۳). مک‌ایتیر و پیکرام (۱۹۹۲) که نشان می‌دهند ورزشکاران رشته‌های مبارزه‌ای که جزء رشته‌های انفرادی محسوب می‌شوند، در اوقات فراغت خود نیز تا حد قابل ملاحظه‌ای از انجام فعالیت‌های پرتنش استقبال می‌کنند و عامل خطرپذیری را در فعالیت‌های فراغتی

خویش مورد استفاده قرار می دهند. وانگ و همکارانش (۲۰۰۴)، طی تحقیقی پیرامون "بررسی ارتباط بین فعالیت‌های منظم ورزشی با سازگاری اجتماعی، سلامت روانی، شادمانی و رشد اجتماعی"، عنوان نمودند که برنامه‌ریزی‌های ورزشی و شرکت در فعالیت‌های ورزشی منظم با سازگاری اجتماعی، سلامت روانی و اعتماد به نفس (به عنوان یکی از خرده مقیاس‌های شادمانی) ارتباط مستقیم دارد. همچنین پسرها و دخترهایی که مشکلات متعددی دارند اگر همزمان در برنامه‌های فوق برنامه مدارس شرکت کنند ترک تحصیل و رفتارهای ناهنجار و بزهکارانه در آن‌ها کاهش می‌یابد (ماهونی، ۲۰۰۰). فلمینگ و همکاران (۲۰۰۸) طی تحقیقی با عنوان "فعالیت‌های بعد از مدرسه، سوء رفتار و تخلف در مدرسه از پایان دوره ابتدائی تا اوایل دوره متوسطه" رابطه بین فعالیت‌های بعد از مدرسه و سوء رفتار و تخلف در مدرسه را مورد مطالعه قرار داده‌اند. در این مطالعه بر اساس مدل توسعه اجتماعی کنترل رفتارهای ضداجتماعی در یک دوره زمانی بر روی فعالیت‌های افراد موجب اثرات مثبت بر رفتار در دوره‌های زمانی بعدی خواهد شد. همبستگی بالائی میان رفتارهای سازمان‌یافته و سوء رفتار در مدرسه وجود دارد ولی رفتارهای ابراز شده تأثیرات محافظتی فعالیت‌های سازمان‌یافته را نشان ندادند. با این حال رفتارهای ضداجتماعی غیرقابل پیش‌بینی در دوران راهنمائی و متوسطه مشاهده شد. مطابق با نظریه فعالیت‌های روزمره، همبستگی بالائی میان فعالیت‌های غیرسازمان یافته و رفتارهای ضداجتماعی با رفتار دانش آموزان در سال اول متوسطه مشاهده گردید. شرکت در فعالیت‌های ساختار یافته با تمایل به رفتارهای ضداجتماعی رابطه معکوس دارد. در حالی که مشارکت و درگیری در فعالیت‌های با ساختار ضعیف منجر به رفتارهای ضداجتماعی بالایی خواهد شد. این یافته‌ها در مورد دخترها و پسرها مشابه بود. فعالیت‌های اوقات فراغت که ساختار ضعیفی دارد و تحت نظارت

بزرگسالان انجام نشود اغلب فرصت‌های کمی برای مهارت‌سازی به وجود می‌آورد و شرکت‌کنندگان در معرض رفتارهای ضداجتماعی قرار دارند. کاووسانو (۲۰۰۸) طی تحقیقی با عنوان رفتارهای اخلاقی در ورزش نشان داد که ذات و طبیعت ورزش از فرصت‌های فراوانی برای هر دو رفتارهای مورد پسند اجتماع و رفتارهای ضداجتماعی تشکیل یافته است. رفتارهای مورد پسند اجتماع با هدف سودرسانی یا کمک به اشخاص دیگر به طور داوطلبانه طراحی شده‌اند (مثل سعی در کمک به بازیکنان آسیب دیده) و رفتارهای ضداجتماعی با آسیب و زیان رسانی به شکل اختیاری به سایرین طراحی شده است (مثل سعی در آسیب رساندن به ورزشکاران دیگر). پرتی وائل و همکاران (۲۰۰۸) در تحقیق خود به بررسی فعالیت‌های خطرپذیر در بین جوانان ورزشکار نخبه پرداخت، رابطه معنی‌داری را بین ورزشکار رشته‌های برخوردی و فعالیت‌های خطرپذیر گزارش کرد. وی در این تحقیق عنوان کرد که این نوع ورزش می‌تواند موقعیت رفتن به فعالیت‌های خطرپذیر را فراهم سازد. ورزش به علت رقابتی بودن، خود نوعی خطر کردن است. چراکه احساس دست زدن به خطر و انجام ریسک برای برنده شدن را در ورزشکار تقویت می‌کند که این مقوله به سطح رقابت ورزشکاران نیز بستگی دارد. استامس و همکاران (۲۰۰۹) طی یک مطالعه مروری از ۵۴ مطالعه تجربی درباره‌ی تأثیر ورزش بر رفتار ورزشکاران انجام دادند به مطالعه رابطه بین عضویت ورزشی و رفتارهای بزهکارانه جوانان شامل رفتارهای ضد اجتماعی و منع شده توسط قانون و همچنین رفتارهای خلاف بود؛ پرداختند. این مطالعه مروری نشان داد که بین عضویت ورزشی و رفتار ضداجتماعی رابطه معنی‌دار مثبتی وجود دارد و رابطه معنی‌دار منفی را با کارهای جنایی نشان داد. اگر چه این مطالعه مروری تأثیر منفی عضویت ورزشی را نشان داد اما هیچ رابطه‌ای را بین عضویت ورزشی و رفتار منحرف نشان

نداد. فعالیت‌هایی با ساختار یافتگی پایین به سمت بی‌قانونی اجتماعی تمایل دارند و بعضی فعالیت‌های اوقات فراغت بی‌ساختار به وسیله انحرافات و کارهای غیراخلاقی جوانان کاملاً نمایان می‌شود (اسگاد و همکاران، ۱۹۹۶).

با توجه به مطالب ذکر شده به نظر می‌رسد فعالیت‌های اوقات فراغت در کنار فوائد بی‌شمار، ممکن است خطراتی را نیز متوجه جامعه کند. ملاحظه می‌شود که پژوهش‌هایی روی اوقات فراغت و فعالیت‌های ضداجتماعی انجام شده و نتایج آن بیان‌کننده رابطه نوع فعالیت اوقات فراغت و فعالیت‌های ضداجتماعی است. اما تا کنون پژوهشی با هدف تعیین رابطه نوع فعالیت (با تأکید بر فعالیت ورزشی) با فعالیت‌های ضداجتماعی در اوقات فراغت انجام نشده است. به طور سنتی چنین تصور می‌شد که فعالیت‌های ورزشی به ویژه از نوع خشن و حرفه‌ای آن منجر به رفتارهای ناهنجار شود، اما نمی‌توان ادعا کرد الزاماً شرکت در چنین ورزش‌هایی، منجر به فعالیت‌های ضداجتماعی خواهد شد. به همین دلیل پژوهش حاضر به دنبال تعیین رابطه فعالیت‌های ورزشی انفرادی و تیمی با رفتارهای ضداجتماعی در اوقات فراغت ورزشکاران نخبه (عضو تیم ملی) است. هدف آن است که با به دست آوردن اطلاعات دقیق و تجزیه و تحلیل آن‌ها دیدگاه‌های سنتی را تعدیل و بخشی از ابهامات را روشن نمایم.

روش تحقیق

تحقیق حاضر توصیفی، از نظر مسیر اجرا از نوع تحقیقات پیمایشی به شمار می‌آید که به شکل میدانی انجام گرفت. جامعه آماری تحقیق شامل تمامی ورزشکاران ورزش‌های تیمی و انفرادی تیم‌های ملی جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۹۲ می‌باشد که تعداد آن‌ها با توجه به آمار کمیته ملی المپیک و فدراسیون‌های ورزشی ۲۳ رشته ورزشی تیمی و انفرادی، ۳۴۰ نفر می‌باشند. این رشته‌های ورزشی شامل بدمینتون، بسکتبال، بیس بال، تکواندو، تنیس

خاکی، دفاع شخصی، دو و میدانی، دوچرخه سواری، شطرنج، شمشیربازی، شنا، والیبال، تیراندازی، اسکواش، بوکس، تنیس روی میز، تیر و کمان، جودو، سوارکاری، فوتبال، قایقرانی، هندبال و هاکی می‌باشد که همگی دارای فدراسیون رسمی می‌باشند. نمونه آماری پژوهش حاضر شامل ۲۰۰ نفر از ورزشکاران تیم‌های ملی در رشته‌های تیمی و انفرادی می‌باشد که طبق جدول مورگان برای جامعه ۳۴۰ نفری نمونه‌ای به تعداد ۱۸۱ نفر انتخاب می‌شود که محقق به احتمال ناقص یا مخدوش شدن برخی از پرسشنامه‌ها تعداد ۲۰۰ پرسش‌نامه را در بین ورزشکاران پخش کرده و در نهایت تعداد ۱۹۷ پرسش‌نامه را در تجزیه و تحلیل آماری خود مورد استفاده قرار داده است. روش جمع‌آوری اطلاعات به صورت کتابخانه‌ای و استفاده از پرسشنامه محقق ساخت به همراه ویژگی‌های فردی خواهد بود. که این پرسش‌نامه بر اساس شاخص‌های تحقیقات پیشین و شاخص‌هایی که در فصلنامه نیروی نظامی جمهوری اسلامی ایران آمده تنظیم شده. رفتارهای ضداجتماعی در ایران بر طبق تحقیقات معاونت امنیتی نیروی نظامی شامل خودکشی، دعوا کردن، مدگرایی و خیابان‌گردی، دوستی با جنس مخالف، آزار حیوانات، سیگار کشیدن، صدمه زدن به اموال عمومی، عدم مسولیت‌پذیری و سوءاستفاده از اعتماد دیگران، عدم ندامت از رفتارهای بد خود و در نهایت ترجیح فعالیت‌های شبانه به روزانه می‌باشد. (فصلنامه مطالعات امنیت اجتماعی ویژه نیروی نظامی). پرسش‌نامه شامل سؤالاتی برای جمع‌آوری ویژگی‌های فردی و ۲۳ سؤال بسته که با مقیاس پنج‌گزینه‌ای لیکرت طرح شده‌اند. برای تعیین روایی محتوا از مدل لاوشی (۱۹۷۵)، استفاده گردید. روایی محتوا توسط گروه متخصصان بالاتر از ۰/۸۴، گزارش شده است که نشان‌دهنده روایی محتوای خوب پرسش‌نامه می‌باشد. برای محاسبه پایایی پرسش‌نامه از دو روش آزمون -

مرد و ۹۴ نفر، معادل ۴۷/۷٪ از کل ورزشکاران شرکت کننده در این پژوهش زن بوده است. از ورزشکاران شرکت کننده در این پژوهش ۷۶/۶٪ در سطح ملی و ۲۳/۴٪ در سطح بین‌المللی در حال فعالیت ورزشی هستند. همچنین ۵۲/۸٪ در حال تحصیل و یا دارای مدرک تحصیلی دیپلم و زیر دیپلم، ۱۷/۸٪ در حال تحصیل و یا دارای مدرک فوق دیپلم، ۲۱/۳٪ در حال تحصیل و یا دارای مدرک تحصیلی کارشناسی و ۸/۱٪ در حال تحصیل و یا دارای مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد و یا بالاتر هستند. تعداد ۱۸ نفر، معادل ۹/۱٪ از ورزشکاران دارای شغل دولتی، ۷۱ نفر، معادل ۳۶٪ از ورزشکاران دارای شغل خصوصی و بیشتر ورزشکاران شرکت کننده (۱۰۸ نفر، معادل ۵۴/۸٪) در این پژوهش بدون شغل بوده است.

زمان اوقات فراغت ۳/۶٪ از کل نفرات در صبح، ۴/۱٪ از کل نفرات در ظهر، ۱۵/۲٪ از کل نفرات در بعد از ظهر، ۴۰/۱٪ از کل نفرات در عصر و ۳۷/۱٪ از کل نفرات در شب می‌باشد. میانگین و انحراف استاندارد دامنه زمان آزاد ورزشکاران در رشته‌های تیمی و انفرادی تیم‌های ملی برابر با $(2/09 \pm 4/62)$ ، بر حسب ساعت در شبانه روز بوده است. وقت آزاد ۲۷/۴۵٪ از کل نفرات کمتر از ۳ ساعت، ۶۸٪ از کل بین ۴ تا ۷ ساعت، ۳٪ از کل نفرات بین ۸ تا ۱۱ ساعت و ۱٪ از کل نفرات بین ۱۲ تا ۱۵ ساعت می‌باشد. اولویت اول اکثر ورزشکاران در زمان اوقات فراغت تماشای تلویزیون (۲۹/۹٪)، فعالیت‌های ورزشی (۲۴/۴٪) و تئاتر (۱۲/۷٪)، اولویت دوم اکثر ورزشکاران در زمان اوقات فراغت تماشای تلویزیون (۱۶/۸٪)، مطالعه (۱۵/۷٪)، هم‌صحبتی (۱۵/۷٪) و موسیقی (۱۵/۷٪)، اولویت سوم اکثر ورزشکاران نیز در زمان اوقات فراغت تماشای تلویزیون (۲۰/۳٪)، موسیقی (۱۷/۸٪) و هم‌صحبتی (۱۵/۲٪) و اولویت چهارم اکثر ورزشکاران در زمان اوقات فراغت پیاده‌روی (۱۶/۲٪)، هم‌صحبتی (۱۶/۲٪) و موسیقی (۱۳/۲٪) می‌باشد.

نتایج آزمون کلوموگروف اسمیرنوف برای توزیع داده‌ای متغیرها حاکی از توزیع نرمال داده‌های جمع‌آوری شده

بازآزمون و پایایی درونی در محیط نرم افزار SPSS استفاده شد. برای محاسبه پایایی آزمون-بازآزمون پرسش‌نامه بین ۱۵ نفر از جامعه آماری در دو مرحله متفاوت با فاصله زمانی ۱۰ روز توزیع و جمع‌آوری شد. پس از جمع‌آوری داده‌ها، میانگین داده‌های محاسبه و همبستگی بین میانگین‌ها محاسبه شد، که برابر با ۰/۹۱ به دست آمد. همچنین ضریب پایایی درونی با استفاده از آزمون آلفا کرونباخ برای پرسش‌نامه ۰/۸۷ به دست آمد. نتایج به دست آمده حاکی از آن می‌باشد، که پرسش‌نامه از روایی و پایایی قابل قبولی برخوردار است و روایی و پایایی آن تأیید می‌شود. از روش‌های آمار توصیفی، میانگین، واریانس، انحراف استاندارد، درصد فراوانی و در تحلیل استنباطی داده‌ها بعد از ارزیابی توسط آزمون کلوموگروف اسمیرنوف و تست لوین از آزمون‌های تحلیل واریانس یکطرفه ANOVA، آزمون تعقیبی Bonferroni، آزمون Fisher's Exact و آزمون t مستقل در نرم‌افزار SPSS16 استفاده شد.

یافته‌ها

میانگین و انحراف استاندارد دامنه سنی ورزشکاران رشته‌های تیمی و انفرادی برابر با $(21/82 \pm 3/82)$ ، بوده است. تعداد ۲۹ نفر معادل ۱۴/۷٪ کل نفرات، به ورزش بسکتبال، ۳۸ نفر معادل ۱۹/۳٪ کل نفرات، به ورزش فوتبال، ۱۵ نفر معادل ۷/۶٪ کل نفرات، به ورزش کاراته، ۲۹ نفر معادل ۱۴/۷٪ کل نفرات، به ورزش والیبال، ۱۳ نفر معادل ۶/۶٪ کل نفرات، به ورزش بدنپتون و ۳۰ نفر معادل ۱۵/۲٪ کل نفرات، به ورزش هندبال، تعداد ۱۱ نفر معادل ۵/۶٪ کل نفرات، به ورزش تکواندو، ۱۲ نفر معادل ۶/۱٪ کل نفرات، به ورزش شنا و ۲۰ نفر معادل ۱۰/۲٪ کل نفرات، به ورزش قایقرانی می‌پردازند. تعداد ۷۱ نفر، معادل ۳۶/۰٪ از کل ورزشکاران شرکت کننده در این پژوهش در رشته ورزشی انفرادی و ۱۲۶ نفر، معادل ۶۴/۵٪ از کل ورزشکاران شرکت کننده در این پژوهش در رشته ورزشی تیمی فعالیت داشته‌اند. تعداد ۱۰۳ نفر، معادل ۵۲/۳٪ از کل ورزشکاران شرکت کننده در این پژوهش

است. لذا برای تجزیه و تحلیل داده‌های تحقیق به دلیل شده است. نرمال بودن توزیع داده‌ها از آزمون‌های پارامتریک استفاده

جدول ۱. نتایج آزمون لوین

Sig	df 2	df 1	آزمون لوین
۰/۰۷۳*	۶۶	۴	۲/۲۴۷

* سطح $0/05 \geq P$ واریانس برابر است.

آزمون‌های پارامتریک است، در سطح معناداری $0/05$ تأیید شده است.

باتوجه به جدول ۱ مشخص است، فرض برابری واریانس‌ها در متغیرهای رفتارهای ضد اجتماعی در اوقات فراغت ورزشکاران و نوع رشته‌های انفرادی که یکی از شروط

جدول ۲. نتایج آزمون ANOVA نوع ورزش و رفتارهای ضد اجتماعی در اوقات فراغت ورزشکاران رشته‌های انفرادی

Sig	F	میانگین مربعات	df	مجموع مربعات	آماره
					گروه
۰/۰۸۳	۲/۱۶۰	۸۱/۴۹	۴	۳۲۵/۹۵	بین گروهی
		۳۷/۷۲	۶۶	۲۴۸۹/۷۸	درون گروهی
		-	۷۰	۲۸۱۵/۸۳	مجموع

* سطح $0/05 \leq P$ اختلاف معنی دار است.

تأیید شده است.

با توجه به اطلاعات حاصل از جدول ۲ مقدار F محاسبه شده برابر با $2/160$ و مقدار معناداری $P=0/083$ می‌باشد، که بیشتر از سطح معنی داری $0/05$ است. بنابراین فرض H_0 پذیرفته و فرض مخالف H_1 رد می‌شود. لذا بین نوع ورزش و رفتارهای ضد اجتماعی در اوقات فراغت ورزشکاران رشته‌های انفرادی تفاوت معنی دار وجود ندارد.

جدول ۳. نتایج آزمون ANOVA نوع ورزش و رفتارهای ضد اجتماعی در اوقات فراغت ورزشکاران رشته‌های تیمی

Sig	F	میانگین مربعات	Df	مجموع مربعات	آماره
۰/۰۰۴**	۴/۶۷۰	۵۳۷/۳۹۳	۳	۱۶۱۲/۱۷	بین گروهی
		۱۱۵/۰۸۶	۱۲۲	۱۴۰۴۰/۴۵	درون گروهی
		-	۱۲۵	۱۵۶۵۲/۶۳	مجموع

* سطح $0/01 \leq P$ اختلاف معنی دار است.

با توجه به اطلاعات حاصل از جدول ۳ مقدار F محاسبه شده برابر با $4/670$ و مقدار معناداری $P=0/004$ می‌باشد، که کمتر از سطح معنی داری $0/01$ است. بنابراین فرض H_0 رد و فرض مخالف H_1 پذیرفته می‌شود. لذا بین نوع ورزش و رفتارهای ضد اجتماعی در اوقات فراغت ورزشکاران رشته‌های تیمی تفاوت معنی دار وجود دارد.

جدول ۴. نتایج آزمون لوین

Sig	Df 2	Df 1	آزمون لوین
۰/۰۵۹*	۱۲۲	۳	۳/۱۱۲

* سطح $0/05 \geq P$ واریانس برابر است.

باتوجه به جدول ۴ فرض برابری واریانس‌ها در متغیرهای رفتارهای ضد اجتماعی در اوقات فراغت ورزشکاران و نوع رشته‌های تیمی که یکی از شروط آزمون‌های پارامتریک است، در سطح معناداری $0/05$

جدول ۵. نتایج آزمون تعقیبی Bonferroni

رشته‌ها (I)	رشته‌ها (J)	تفاوت میانگین (I-J)	Sig
بسکتبال	فوتبال	۲/۱۸	۰/۶۵۲
	والیبال	-۵/۰۰	۰/۴۷۱
	هندبال	-۶/۳۵	۰/۱۴۸
فوتبال	بسکتبال	-۲/۱۸	۰/۶۵۲
	والیبال	-۷/۱۸	۰/۰۴۵*
	هندبال	-۸/۵۴**	۰/۰۰۹**
والیبال	بسکتبال	۵/۰۰	۰/۴۷۱
	فوتبال	-۷/۱۸۳	۰/۰۴۵*
	هندبال	-۱/۳۵	۰/۶۵۲
هندبال	بسکتبال	۶/۳۵	۰/۱۴۸
	فوتبال	-۸/۵۴*	۰/۰۰۹**
	والیبال	۱/۳۵	۰/۶۵۲

** سطح $P \leq 0/01$ تفاوت معنی دار است.

* سطح $P \leq 0/05$ تفاوت معنی دار است.

با توجه به اطلاعات حاصل از آزمون ANOVA که نشان داد بین ورزشکاران تیمی در رفتارهای ضد اجتماعی تفاوت وجود دارد با استفاده از آزمون تعقیبی تفاوت بین گروه‌ها مشخص گردید. با توجه به نتایج حاصل از جدول ۵ بین ورزشکاران تیم‌های فوتبال با والیبال و هندبال از لحاظ رفتارهای ضد اجتماعی در اوقات فراغت تفاوت وجود دارد ولی بین ورزشکاران تیم‌های بسکتبال با ورزشکاران تیم‌های فوتبال، هندبال و والیبال تفاوت وجود ندارد.

جدول ۶. نتایج توصیفی فعالیت‌های اوقات فراغتی ورزشکاران به تفکیک اولویت و نوع رشته ورزشی

اولویت	اولویت اول		اولویت دوم		اولویت سوم		اولویت چهارم	
	تیمی	انفرادی	تیمی	انفرادی	تیمی	انفرادی	تیمی	انفرادی
تماشای تلویزیون	۳۱/۷	۲۶/۸	۱۴/۳	۲۱/۱	۲۳/۸	۱۴/۱	۱۱/۹	۱۲/۷
فعالیت‌های ورزشی	۲۵/۴	۲۲/۵	۱۷/۵	۵/۶	۱۱/۹	۱۶/۹	۹/۵	۱۴/۱
هم صحبتی	۱۱/۹	۷/۰	۱۵/۹	۱۵/۵	۱۴/۳	۱۶/۹	۲۰/۶	۸/۵
موسیقی	۱۱/۱	۱۵/۵	۱۷/۵	۱۲/۷	۱۷/۵	۱۸/۳	۱۱/۹	۱۵/۵
مطالعه	۹/۵	۷/۰	۱۱/۹	۲۲/۵	۱۰/۳	۷/۰	۶/۳	۱۱/۳
پیاده روی	۴/۸	۱۸/۳	۱۴/۳	۸/۵	۱۱/۹	۱۲/۷	۲۶/۶	۸/۵
سینما	۱/۶	۱/۴	۲/۴	۵/۶	۲/۴	۲/۸	۱۱/۱	۱۱/۳
فعالیت‌های هنری	-	-	۵/۶	۲/۸	۴/۰	۸/۵	۴/۸	۹/۹
تئاتر	-	-	۰/۸	-	۲/۴	-	۳/۲	۷/۰
سایر	۴/۰	۱/۴	-	۵/۶	۱/۶	۲/۸	-	۱/۴

بوده است. هم‌چنین در اولویت‌های سوم و دوم نیز اکثر ورزشکاران تماشای تلویزیون را به عنوان اولین فعالیت اوقات فراغتی خود انتخاب کرده‌اند.

با توجه به اطلاعات حاصل از جدول ۶ مشخص است، اولویت اول اکثر ورزشکاران تیمی و انفرادی در زمان اوقات فراغت تماشای تلویزیون، فعالیت‌های ورزشی، موسیقی، پیاده‌روی، هم صحبتی، پیاده‌روی، سینما و سایر

جدول ۷. نتایج آزمون Fisher's Exact مقایسه فعالیت‌های ورزشکاران تیمی و انفرادی عضو تیم‌های ملی در اوقات فراغت

اولویت	آماره	Value	Df	Exact Sig
اولویت اول		۱۱/۵۳۰	۹	۰/۱۰۱
اولویت دوم		۱۹/۰۳۶	۹	۰/۰۸۲
اولویت سوم		۷/۳۵۶	۹	۰/۶۱۶
اولویت چهارم		۱۶/۰۱۵	۹	۰/۰۶۷

* سطح $P \leq 0/05$ تفاوت معنی دار است.

ورزشکاران تیمی و انفرادی عضو تیم‌های ملی در اوقات فراغت تفاوت معنی دار وجود ندارد.

با توجه به اطلاعات حاصل از جدول ۷ مشخص است مقدار معناداری برای هر چهار اولویت فعالیت‌های اوقات فراغتی بالاتر از $0/05$ می‌باشد، بنابراین بین فعالیت‌های

جدول ۸. مقایسه رفتارهای ضد اجتماعی در ورزشکاران ورزش‌های تیمی و انفرادی

متغیر	آماره	نوع	N	میانگین	انحراف استاندارد	آزمون t مستقل		
						sig	df	T
رفتارهای ضد اجتماعی		تیمی	۱۲۶	۸۷/۳۴	۱۱/۱۹	۰/۰۰۶**	۱۹۵	-۲/۷۵

** سطح $P \leq 0/01$ اختلاف معنی دار است.

یکسانی دارند و رفتار ضداجتماعی متفاوتی نسبت به یک رشته انفرادی خاص گزارش نمی‌شود. البته میزان این رفتارها و سطح مطلوب یا نامطلوب آن در این نتیجه مورد توجه نیست ولی این نتیجه می‌تواند مبین بررسی این رفتارها در رشته‌های انفرادی به صورت جداگانه یا با لحاظ قرار دادن ماهیت یکسان آن‌ها باشد. این نتیجه با نتایج پژوهش‌هایی هم چون مک‌اینیتر و پیکرام (۱۹۹۲) و پرتی و اتل و همکاران (۲۰۰۸) غیر همسو می‌باشد. در صورتی که در مطالعات دیگر سابو و همکاران (۱۹۹۹) نشان دادند که ورزشکاران برای جلوگیری از اضطراب و کم کردن تنش خود قبل از مسابقه، سعی می‌کنند که فعالیت‌های فراغتی همراه با آرامش را استفاده نمایند تا از استرس خود جلوگیری کنند تا حدودی همسو می‌باشد.

یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که بین نوع ورزش و رفتارهای ضداجتماعی در اوقات فراغت ورزشکاران رشته‌های تیمی عضو تیم‌های ملی تفاوت معنی دار وجود

با توجه به اطلاعات حاصل از جدول ۸ مقدار t محاسبه شده برابر با $-2/75$ و مقدار معناداری برابر با $P=0/006$ می‌باشد، که کمتر از سطح معنی داری $0/01$ است. بنابراین بین ورزشکاران انفرادی و تیمی در فعالیت‌های ضداجتماعی تفاوت معنی داری وجود دارد. همچنین با توجه به این که میانگین فعالیت‌های ضد اجتماعی در ورزشکاران انفرادی بیشتر از ورزشکاران تیمی می‌باشد ($87/34 < 90/78$) لذا اگرچه اندک ولی فعالیت‌های ضداجتماعی در بین ورزشکاران انفرادی بیشتر است.

بحث و نتیجه‌گیری

تجزیه و تحلیل یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که بین نوع ورزش و رفتارهای ضداجتماعی در اوقات فراغت ورزشکاران رشته‌های انفرادی عضو تیم‌های ملی تفاوت معنی دار وجود ندارد. این نتیجه حاکی از آن است که ورزشکاران رشته‌های انفرادی در بروز رفتارهای ضداجتماعی در زمان اوقات فراغت خود وضعیت تقریباً

دیگری مانند جنسیت، تحصیلات، وضعیت اقتصادی، سن، فرهنگ و غیره قرار خواهند گرفت و با ترکیب تمامی عوامل و فاکتورهای موجود، نوع ورزش نیز بسته به این که انفرادی باشد یا گروهی ممکن است بر تمایل ورزشکاران به رفتارهای متفاوتی در اوقات فراغت تأثیرگذار باشد. به نظر می‌رسد در این مورد نمی‌توان نتیجه‌ی قطعی اعلام نمود که هر کدام از ورزش‌ها، افراد را به سوی کدام یک از انواع مختلف اوقات فراغت متمایل خواهد کرد، ولی احتمالاً با استفاده از پژوهش‌های تکمیلی در این زمینه که تأثیر متغیرهای مداخله‌گر و میانجی را هم تحت نظر داشته باشد، سودمند بوده و مثمرتر واقع خواهد شد.

نتایج پژوهش حاکی از آن بود که بین فعالیت‌های ورزشکاران تیمی و انفرادی عضو تیم‌های ملی در اوقات فراغت تفاوت معنی‌دار وجود ندارد. بیشترین درصد اولویت اول در ورزشکاران تیمی و انفرادی در زمان اوقات فراغت به ترتیب تماشای تلویزیون، فعالیت‌های ورزشی، موسیقی، پیاده‌روی، هم‌صحبتی، سینما و سایر بوده است. هم‌چنین در اولویت‌های دوم و سوم نیز اکثر ورزشکاران تماشای تلویزیون را به عنوان فعالیت اوقات فراغتی خود انتخاب کرده‌اند. یکی از مزایای اوقات فراغت تأمین استراحت ورزشکار است که نقش آن رفع خستگی، جبران فشارهای روحی و جسمی ناشی از تمرینات مداوم می‌باشد. با توجه به سطح فعالیت ورزشکاران عضو تیم‌های ملی که با انجام تمرینات شدید در زمان‌های مختلف به طور روزانه و ایجاد خستگی و نیاز مبرم ورزشکاران به تجدید قوا، اولویت اول برای گذران اوقات فراغت ترجیحاً برنامه‌هایی خواهد بود که کمتر نیاز به تحرک جسمانی داشته باشد تا در این زمان ضمن بازیابی قوای جسمانی، از اوقات فراغت نیز لذت کافی حاصل شود، با توجه به نتایج به دست آمده تماشای تلویزیون هم برای ورزشکاران رشته‌های انفرادی در درجه اول اولویت قرار داشته است. در این زمینه بر

دارد. با توجه به اطلاعات حاصل، تفاوت بین گروه‌ها نشان داد که بین ورزشکاران تیم‌های فوتبال با والیبال و هندبال تفاوت وجود دارد ولی بین ورزشکاران تیم‌های بسکتبال با ورزشکاران تیم‌های فوتبال، هندبال و والیبال تفاوت وجود ندارد. با توجه به نتایج به دست آمده مشخص می‌شود که گرایش ورزشکاران به رفتارهای ضد اجتماعی در رشته‌های مختلف تیمی متفاوت می‌باشد و هر کدام از رشته‌های تیمی به لحاظ موقعیت، جنسیت، تحصیلات، وضعیت اقتصادی، جو داخلی آن رشته ورزشی، رهبران تیم و عوامل تأثیرگذار دیگر تمایلات مختلفی را به رفتارهای ضد اجتماعی در اوقات فراغت نشان دادند. اسکات و شافر (۲۰۰۱) با بررسی رشته‌های فوتبال، بسکتبال و هندبال و کیدسلرد (۲۰۰۹) با بررسی ورزشکار رشته‌های والیبال و بسکتبال نشان دادند رابطه‌ی میان نوع ورزش گروهی با انجام فعالیت‌های فراغتی وجود ندارد، بنابراین این نتایج با نتیجه به دست آمده از پژوهش حاضر ناهم‌خوان است. استر و همکاران (۲۰۰۸) در تحقیقی به مطالعه زمینه‌های آشکار و پنهان رفتارهای اجتماعی و ضد اجتماعی در بازیکنان فوتبال پرداخته و نشان دادند که تأثیرات تیم بر روی اعضای آن به جو و محیط آن تیم بستگی دارد، هم‌چنین ۲۱ درصد از واریانس مربوط به رفتارهای ضد اجتماعی پنهان و ۸ درصد آن رفتارهای ضد اجتماعی آشکار و ۱۴ درصد رفتارهای اجتماعی را در برمی‌گیرند، که می‌تواند به مشخصات محیط ورزشی در فوتبال مربوط باشد. بنابراین نتایج این پژوهش نیز در تأثیر محیط فوتبال بر بروز رفتارهای ضد اجتماعی در اوقات فراغت و متفاوت بودن این رشته تیمی با سایر رشته‌ها با نتیجه پژوهش حاضر تاحدودی همخوان می‌باشد و ضرورت بررسی بیشتر در فضاهای تمرینی، مسابقه و محیط اجتماعی فوتبال را دارد.

همان‌طور که مشاهده می‌گردد در ارتباط با رابطه‌ی بین نوع رشته ورزشی و نوع اوقات فراغت نتایج ضد و نقیضی وجود دارد که احتمالاً تحت تأثیر عوامل مداخله‌گر

فرصت‌هایی برای تحصیل و ورزش تأکید دارند. برنامه‌هایی که برای جوانان فراهم و طراحی می‌شود بویژه برای جوانانی که گرایش به خودکشی، ترک خانه، بیکاری و... دارند بهتر است که بر توسعه عزت نفس و اعتماد به نفس تأکید داشته باشد و برنامه‌هایی که قصدشان افزایش جامعه‌گرایی و شناخت نیاز جوانان است بیشتر در رابطه با گروه‌های اجتماعی باشد. نتیجه به دست آمده تاحدودی با پژوهش فولادیان و همکاران (۱۳۸۸) در بررسی تفاوت سوگیری ورزشی و انگیزه مشارکت ورزشکاران رشته‌های تیمی و انفرادی می‌تواند همخوان باشد. در پایان با توجه به تفاوت بروز رفتارهای ضداجتماعی در اوقات فراغت ورزشکاران رشته‌های تیمی، پیشنهاد می‌شود برنامه‌ریزی متفاوت و متناسبی برای رشته‌های تیمی در اوقات فراغت این ورزشکاران انجام گیرد. نظر به تفاوت نوع فعالیت انتخابی در اوقات فراغت ورزشکاران رشته‌های تیمی و انفرادی پیشنهاد می‌شود در زمان برگزاری اردوها و برنامه‌های ورزشی و فراغتی به این مهم توجه نموده و جنبه تیمی و انفرادی بودن در این برنامه‌ریزی لحاظ شود. با توجه به تفاوت رفتارهای ضداجتماعی در اوقات فراغت ورزشکاران رشته‌های تیمی و انفرادی پیشنهاد می‌شود در برنامه‌ریزی برای ورزشکاران تیم‌های ملی به تفاوت بروز رفتارهای ضداجتماعی در رشته‌های تیمی و انفرادی توجه شود.

اساس پژوهش تندنویس (۱۳۸۰) تماشای تلوزیون را با کسب ۱۸ درصد از کل امتیازات در بین ۲۰ نوع فعالیت زمان فراغت بین دانشجویان دانشگاه آزاد تهران، رتبه اول را به دست آورد. ضمن آنکه ۱۶/۳ درصد دانشجویان پزشکی استراحت را در اولین اولویت فعالیت‌های فراغتی خود معرفی کردند.

در نتایج تحقیق رحمانی، محمد پور، رنجبر و بخشی نیا (۱۳۸۵) که به بررسی نحوه گذران اوقات فراغت دانشجویان دانشگاه‌های زنجان با تأکید بر نقش تربیت‌بدنی پرداخته است بیان شده است که در میان فعالیت‌های اوقات فراغت، شنیدن موسیقی، تماشای تلوزیون و هم صحبتی با دوستان به ترتیب در اولویت‌های اول تا سوم و پرداختن به ورزش در اولویت دهم انتخاب فعالیت اوقات فراغت آن‌ها قرار دارد. بنابراین نتیجه حاضر در این مفهوم که ورزشکاران بعد از انجام تمرینات ورزشی خود بیشتر به فعالیت‌های فراغتی جدا از فعالیت بدنی رغبت دارند، با تحقیقاتی همچون تندنویس (۱۳۸۰)، رحمانی و همکاران (۱۳۸۵) هم خوان می‌باشد.

یافته‌های تحقیق نشان داد که بین ورزشکاران انفرادی و تیمی در رفتارهای ضداجتماعی تفاوت معنی‌داری وجود دارد. موریس و همکاران (۲۰۰۳) طی تحقیقی نشان دادند که فعالیت‌های تیمی بیشتر بر مهارت‌های اجتماعی تأکید دارند در حالی که فعالیت‌های انفرادی بیشتر بر توسعه

منابع

- تندنویس، فریدون. ۱۳۸۰. جایگاه ورزش در اوقات فراغت زنان ایرانی. حرکت. شماره ۱۲. ص ۱۰۴-۸۷
- جلال فراهانی، مجید. (۱۳۸۸). مدیریت اوقات فراغت و ورزش‌های تفریحی. تهران. انتشارات دانشگاه تهران.
- رحمانی، احمد. رنجبر، محمد پور. بخشی نیا، طیبه. ۱۳۸۵. بررسی و مقایسه نحوه گذران اوقات فراغت دانشجویان دختر دانشگاه‌های زنجان با تأکید بر نقش تربیت بدنی و ورزش. مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان. دوره پنجم، شماره سوم، ص ۲۱۶-۲۰۹
- فولادیان، جواد، سهرابی، مهدی، عطارزاده‌حسینی، سیدرضا، فارسی، علیرضا (۱۳۸۸)، مقایسه سوگیری ورزشی (ورزش‌گرایی) ورزشکاران رشته‌های انفرادی و گروهی و ارتباط آن با انگیزه مشارکت ورزشی، پژوهش در علوم ورزشی، شماره ۲۲، صص: ۳۷-۴۹.
- Agnew, R. & Petersen, D.M (1989). Leisure and Delinquency. Social problems, 36(4), 333-351.

- Caldwell . L.L.& Smith . E.(2006).Leisure as a context for youth development and delinquency prevention . The Australian and New Zealand Journal of Criminology , 39,394-418.
- Cockerham, William C.2000 . The Sociology of Health Behavior and Health Lifestyles. Pp. 159-72 in Handbook of Medical Sociology , 5th ed., edited by C.E.Bind , P.conrad , and A.M.Fremont. Upper Saddle River , NJ: Prentice Hall.
- Duncan, S.C., Duncan, T.E., Strycker,L.A.& chaumenton , N.R .(2002) . Relations Between Youth Antisocial and prosocial Activities – Journal of Behavioral Medicine , 25:5 , 425-438.
- Esther A.Rutten,Maja Dekovic,Geert Jan.M.Stams, Carlo Schuengel,Jan B.Hoeksma, Gert J.J.Biesta.(2008). On-and off- antisocial and prosocial behavior in adolescent soccer players.Journal of Adolescence 31.p:371-187.
- Garita,F,Evaldson,T and Cresow,S,(2008),The sport activities of republican,out of class schedule on the mental health and happiness students,vol.58,N:16,p:11-12.
- Hansen, D., Larson ,R,& Dworkin ,J.(2003). What adolescents Learn in organized youth activities : A Survey of selfreported developmental experiences. Journal of Research on Adolescence , 13,25-56.
- Kavussanu, M. (2008). Moral behavior in sport: a critical review of the literature. International Journal of Sport and Exercise Psychology, 1(2), 124-138.
- Kjolsrod, L.(2009). How Innocent is our Scientific Vocabulary? Rethinking Recent Sociological Conceptualizations of Complex Leisure. BSA Publications Ltd® Volume 43(2): 371–387.
- Larson .R.J verma . S .(1999) . How children and adolescents spend time across the world : work. Play and developmental opportunities . psychological Bulletin , 125,701-736.
- MacDonald , M ., McGuire , C.& Harighurst , R.J.(1949) Leisure Activities and the Socio Economic Status of Children . The American Journal of sociology, 54(6),505-519.
- Mahoney ,J.L.& Stattin ,H.(2000). Leisure activities and adolescent antisocial behavior: The role of structure and social context. . Journal of Adolescence, 25,113-127.
- Mahoney, J.A., Stattin , H.& Magnusson,D.(2001) Youth recreation centre participation and criminal offending : A 20 year longitudinal study of Swedish boys. International Journal of Behavioural Development, 25(6) , 509-520.
- McIntyre, N., Pigram, J. (1992). Recreation specialization reexamined: The case of vehicle-based campers. Leisure Research, 41, 3-15.
- Morris .L ., Sallybanks.J., Willis .K. and Makkari.T.(2003).Sport , physical Activity and Antisocial Behaviour in Youth. Australian Institute of Criminology.
- Osgood , D . W . , Wilson , J. K . , O Malley , P . M . , Bachman , J.G , and Johnston , L.D (1996) . Routine activities and individual deviant behavior , American Sociological Review , 61,635 – 655.
- Peretti-Watel, P., Guagliardo, V., Verger, P., Pruvost, J., Mignon, P., Obadia, Y. 200[^]. International Review for the Sociology of Sport. 39(2), 233–244
- Sabo, D.F., Miller, K.E., Farrell, M.P., Melnick, M.J. and Barnes, G.M. (1999). High School Athletic Participation, Sexual Behavior and Adolescent Pregnancy: A Regional Study. Journal of Adolescent Health, 25(3), 207–16.
- Scott, D., Shafer, S. (2001). Recreation specialization: A critical look at the construct Journal of Leisure Research, 33(3), 319-343.
- Stams, G. J. J. M., Rutten, E. A., Prinzie, P., Deković, M., Schuengel, C., & Van Vugt, E. S.(2009). The relation between sport participation and adolescents' deviant behavior: A meta-analysis. Manuscript submitted for publication.
- Vang, Aat ell,(2004),The survey Relation between of sport systematic activities,The Journal of social psychology, Vol 62,Number 15, p:22-23.

An analytical study on pro/anti-social behaviors of athletes of individual and team sports during their leisure time

Sanaz Saeb Fotoheieh¹, Farzad Ghafouri², Kambiz Abdi^{3*}

(Received: 30 May 2014)

Accepted: 19 October 2014)

Abstract

The aim of this study was an analytical study on pro/anti-social behaviors of athletes of individual and team sports during their leisure time. This study is an applied and descriptive survey study that is conducted in the field. The population of the study consisted of 340 national team athletes in 23 team and individual sports. The sample consisted of 181 subjects were randomly selected according to Morgan table. The instrument of study was a Researchers developed questionnaire has which been arranged based on the Republic Islamic of Iran police force. Content validity was reported 0/84 using Lavish model (1975) by a group of experts. In order to assess the reliability of the questionnaire, test - retest and internal reliability was used that values of 0/91 and 0/87 were respectively reported. The mean and standard deviation were used to describe the data. Kolmogorov Smirnov test, Levine's test, ANOVA, Bonferroni post hoc test, Fisher's Exact test and t-test were used to analyze the data. The most important results of this study was significant differences between the sports type and anti-social behavior of team sports athletes in leisure time and between team and individual sports athletes in antisocial activities.

Keywords

anti-social, pro-social, national level athletes, Individual and team sports, leisure.

-
1. M.A. in Sport Management, Islamic Azad University, Central Tehran Branch, Iran
  2. Associate prof of Sports Management, Allameh Tabataba'i University
  3. Ph.D. candidate of Sport Management, Ferdowsi University of Mashhad

Email: goodkambiz@gmail.com